

Rewaloryzacja Ogrodu Górnego Zamku Królewskiego w Warszawie

Rewaloryzacja Ogrodu Górnego Zamku Królewskiego w Warszawie

Po raz pierwszy od czasu zniszczeń poczynionych podczas II wojny światowej na skarpie zamkowej i tarasie Arkad Kubickiego rozpościera się ogród.
Tak pięknego nie było tu nigdy dotąd.

W okresie od XVI do końca XVIII wieku stromą skarpe porastała tylko trawa. W XIX wieku, zgodnie z projektem Jakuba Kubickiego, posadzono w tym miejscu pierwsze krzewy i drzewa. Kompozycja ta, która szybko została zaniedbana i stopniowo uległa zniekształceniu przez inwazję samosiewów, przekształciła się w końcu XIX wieku w zwarty zielony gąszcz, szczelnym parawanem zasłaniający Zamek. Po odzyskaniu niepodległości i wprowadzeniu się do Zamku Prezydenta RP powzięto plany utworzenia ogrodu na skarpie, jednak ich realizację już na samym początku przerwał wybuch wojny.

Założenia rewaloryzacji ogrodu odnoszą się do trzech aspektów:

- Zamek jest węzłowym elementem panoramy Warszawy od strony Wisły. Kolorystyką odnowionej niedawno elewacji nawiązuje do stanu z XVIII w., znanego choćby z Widoku Warszawy od strony Pragi pędzla Bernarda Bellotta. Zrekonstruowanie w pełni osiemnastowiecznego wizerunku Zamku wymagało usunięcia ze skarpy wszelkich samosiewów, pokrycia jej darnią i ustawienia wzdłuż elewacji drzewek w donicach. Pomiar inwentaryzacyjny J. Ch. Kamsetzera wskazuje, że stały one w dwóch rzędach. Kolory donic odpowiadają tym, które Bellotto utrwalił na innym swoim obrazie, a które były barwami herbowymi Stanisława Augusta.
- Ogród Górny to tylko część całego zamkowego ogrodu. Obecność zachowanych u stóp skarpy okazałych relikwów przedwojennego ogrodu (80 prawie stuletnich drzew posadzonych w geometrycznym układzie) zdecydowała o tym, że cały ogród Zamku nawiązuje do projektu z lat międzywojennych. Dlatego też i skarpa Ogrodu Górnego przybrała formy sztuki ogrodowej lat 20. i 30. Fontanna umiejscowiona nad Arkadami Kubickiego jest wyraźną stylizacją w kierunku art déco (przy czym jej kształt został w pewnym stopniu wymuszony względami technicznymi). Podobnie charakter alejek o twardej nawierzchni, niskie żywopłoty geometryzujące przestrzeń, kamienne uproszczone ławy i wazy, białe ławki drewniane czy obsadzenia kwiatami – to cechy ogrodów z tego okresu. Niezapominajki, użyte do obsadzenia wiosennego, należały do najpopularniejszych kwiatów w dwudziestoleciu międzywojennym.
- Na niewielkim terenie przy skrzydle gotyckim powstał parter, którego forma nawiązuje do ogródka uwiecznionego na planie Warszawy Ericha J. Dahlbergha z 1656 r. Nie jest on wierną kopią, ale prowadzi dialog ze źródłami historycznymi, do których zalicza się właśnie plan Dahlbergha oraz jego rytowane wersje z XVII i pocz. XVIII w.

dr Małgorzata Szafrńska (Ośrodek Sztuki Zamku Królewskiego w Warszawie)

Opis realizacji projektu >